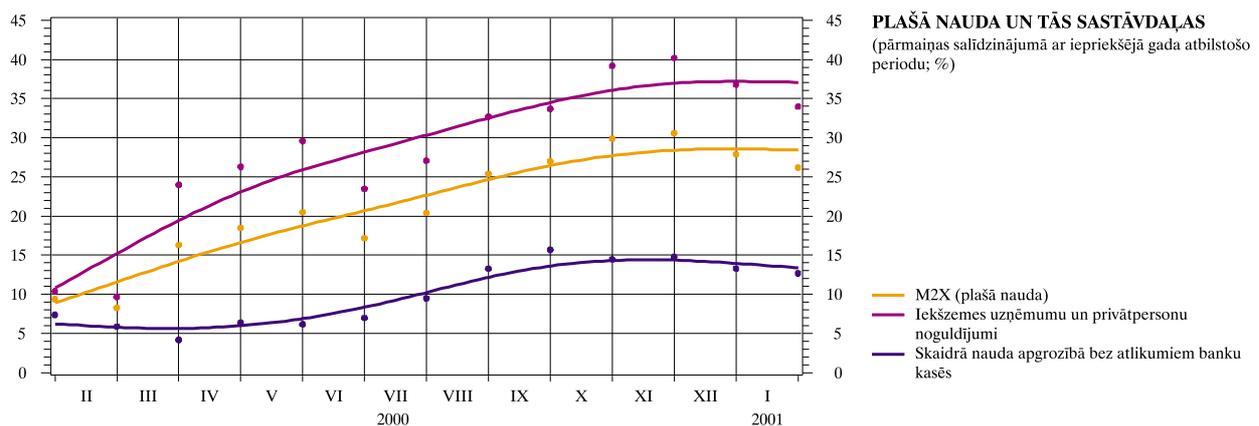

MONETĀRAIS BIĻETENS

1•2001

Janvārī nedaudz samazinājās naudas piedāvājums (plašā nauda salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi saruka par 1.4%). To galvenokārt noteica sezonālā skaidrās naudas pieprasījuma samazināšanās. Tautsaimniecības izaugsme turpinājās, un auga galvenie banku darbības rādītāji. Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu atlikums palielinājās par 2.8%, bet kredītiestāžu aktīvi – par 2.6%. Savukārt kredītiestāžu peļņa janvārī bija 4.5 milj. latu, bet kapitāls un rezerves pieauga par 6.6 milj. latu. Fiskālā situācija valstī bija stabila – gan valsts pamatbudžetā, gan valsts konsolidētajā kopbudžetā izveidojās pārpalikums un krasi samazinājās banku sistēmas neto kredīts valdībai. Patēriņa cenu indekss janvārī palielinājās par 0.6% un gada inflācija bija viszemākā kopš Latvijas neatkarības atjaunošanas (1.3%). Svarīgs notikums vērtspapīru tirgū bija veiksmīgā 5 gadu valsts obligāciju emisija, kas liecināja par Latvijas iekšējo risku mazināšanos un ilgtspējīgu stabilitāti. Valsts obligāciju emisijas ietekmē pieaugot latu pieprasījumam, paaugstinājās latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme.

Naudas piedāvājumu ietekmēja banku sistēmas tīro iekšējo aktīvu samazinājums (par 26.8 milj. latu). To noteica neto kredīta valdībai kritums (par 51.5 milj. latu) sakarā ar būtisku valdības noguldījuma atlikuma pieaugumu Latvijas Bankā un banku sektorā valsts obligāciju emisijas rezultātā. Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu atlikums turpināja augt (janvārī salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi – par 25.7 milj. latu, salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu – par 39.0%), galvenokārt palielinoties ilgtermiņa kredītu atlikumam (par 18.2 milj. latu). Ilgtermiņa kredītu atlikuma pieaugumu veicināja gan latos, gan ārvalstu valūtā izsniegto kredītu procentu likmju stabilitāte. Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu atlikums salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi palielinājās (attieciņi par 22.7 milj. latu un 3.0 milj. latu), turklāt būtiski (par 19.9 milj. latu) auga latos izsniegto kredītu atlikums, bet ārvalstu valūtā izsniegto kredītu atlikums palielinājās nedaudz (par 5.8 milj. latu).

Kopējo likviditātes pieaugumu veicināja banku sistēmas tīro ārējo aktīvu palielināšanās par 9.2 milj. latu, banku sektora tīrajiem ārējiem aktīviem pieaugot par 23.7 milj. latu. Turpinājās straujais nerezidentu noguldījumu atlikuma kāpums Latvijas bankās, bet iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumu atlikums gandrīz nemainījās (janvāra beigās – 844.2 milj. latu). Joprojām palielinājās iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu termiņnoguldījumu atlikums (par 7.8 milj. latu), bet par 11.8 milj. latu saruka pieprasījuma noguldījumu atlikums. Atšķirībā no iepriekšējiem mēnešiem saruka latos, bet pieauga ārvalstu valūtā veikto noguldījumu atlikums (attieciņi par 16.6 milj. latu un 12.6 milj. latu).

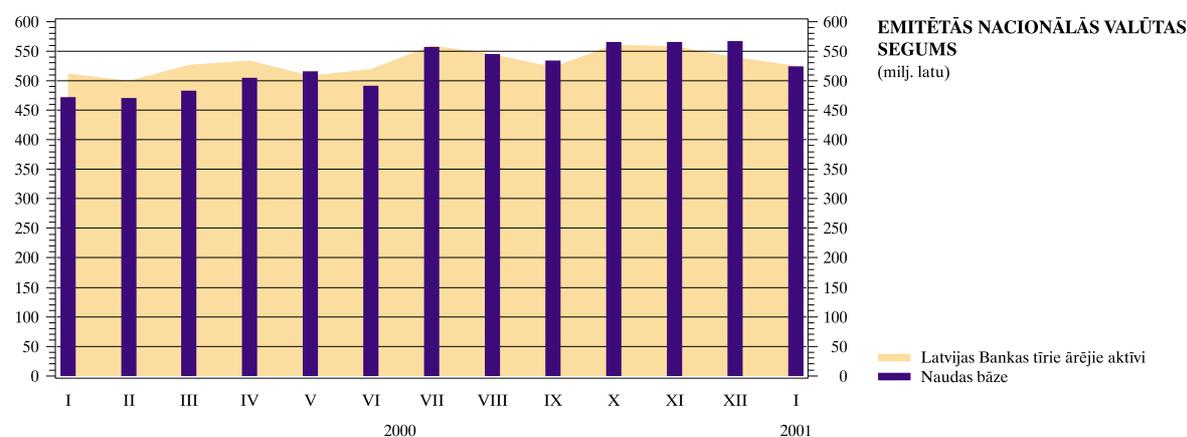
Janvārī situāciju pasaules valūtas tirgū galvenokārt ietekmēja informācija par ASV un Eiropas Savienības valstu ekonomisko izaugsmi un ASV tautsaimniecības turpmākās attīstības prognozes. Mēneša sākumā tika paziņots par lēno ASV rūpniecības attīstību, un ASV dolāra kurss attiecībā pret eiro kritās līdz zemākajam līmenim pēdējā pusgada laikā. Kad ASV tika pazeminātas procentu likmes, ASV dolāra kurss atkal pieauga, jo tirgus dalībnieki prognozēja, ka procentu likmju pazemināšana ļaus izvairīties no tautsaimniecības recesijas. Latvijas Bankas noteiktais eiro, Lielbritānijas sterliņu mārciņas un Japānas jenas kurss attiecībā pret latu samazinājās (attieciņi par 0.4%, 1.5% un 0.9%), bet ASV dolāra kurss pieauga (par 1.0%).

Latvijas Bankas tīrie ārējie aktīvi samazinājās par 14.5 milj. latu jeb 2.7%. Kritumu galvenokārt noteica valūtas mijmaiņas darījumu atlikuma samazināšanās un valdības veiktā daļas ārvalstu valūtas noguldījuma Latvijas Bankā konvertēšana latos. Kopš janvāra sākuma Latvijas Banka neveica intervences valūtas tirgū. Emitētās nacionālās valūtas segums ar Latvijas Bankas tīrajiem ārējiem aktīviem janvāra beigās sasniedza 100.3%. Naudas bāze janvārī samazinājās par 42.4 milj. latu jeb 7.5% (pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu – 11.1%), sarūkot gan banku noguldījumu atlikumam Latvijas Bankā, gan skaidrajai naudai apgrozībā. Banku likviditāte mēneša otrajā pusē bija samērā zema, tāpēc pieauga latu pieprasījums starpbanku tirgū un nepieciešamība pēc centrālās bankas aizdevumiem. Lai gan janvārī izsniegto *repo* kredītu apjoms bija par 13.6% mazāks nekā decembrī, kopējais bankām izsniegto centrālās bankas kredītu apjoms mēneša laikā pieauga 1.7 reizes (līdz 58.9 milj. latu), bet kredītu atlikums janvāra beigās bija par 13.9 milj. latu lielāks nekā decembra beigās. Janvāra pirmajā pusē nolūkā mazināt naudas piedāvājumu tika veikti *reverse repo* darījumi 9.5 milj. latu apjomā un piesaistīti banku termiņnoguldījumi 7.1 milj. latu apjomā. Samērā mazs pieprasījums bija īstermiņa valūtas mijmaiņas darījumu izsolēs. Lai gan ilgtermiņa valūtas mijmaiņas darījumu izsolē tika pārdots viss piedāvātais valūtas apjoms (10.0 milj. latu), valūtas mijmaiņas darījumu atlikums janvāra beigās bija par 5.5 milj. latu mazāks nekā decembra beigās. Kopējo likviditāti samazināja valdības noguldījuma atlikuma pieaugums Latvijas Bankā (par 34.2 milj. latu).

Būtiski auga arī starpbanku aizdevumu pieprasījums. Iekšzemes starpbanku tirgus apgrozījums janvārī bija 254.0 milj. latu (par 32.2% lielāks nekā iepriekšējā mēnesī).

Valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālais pārpalikums janvārī sasniedza 9.1 milj. latu. Savukārt valsts pamatbudžeta fiskālais pārpalikums bija 1.0 milj. latu, šā budžeta ieņēmumiem pārsniedzot izdevumus par 8.9 milj. latu. Labvēlīgo fiskālo situāciju noteica būtiska nodokļu ieņēmumu palielināšanās. Pievienotās vērtības nodokļa, iedzīvotāju ienākuma nodokļa un sociālās apdrošināšanas iemaksu ieņēmumi bija attiecīgi par 17.8%, 20.8% un 11.7% lielāki nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā.

Augsts pieprasījums bija tikai 5 gadu obligāciju izsolē, kurā tika pārdoti valsts vērtspapīri 60.0 milj. latu apjomā, bet 3 un 6 mēnešu parādzīmju izsolēs banku pieprasījums bija mazāks nekā šo valsts vērtspapīru piedāvājums (parādzīmes tika pārdotas attiecīgi 1.2 milj. latu un 0.3 milj. latu apjomā). Gan 3, gan 6 mēnešu parādzīmju vidējā svērtā diskonta likme nedaudz palielinājās un bija attiecīgi 4.46% un 4.87%. Savukārt 5 gadu obligāciju vidējā peļņas likme (8.16%) bija par 0.66 procentu punktiem zemāka nekā iepriekšējā izsolē. Apgrozībā esošo valsts vērtspapīru atlikums palielinājās par 28.5% un janvāra beigās sasniedza 277.2 milj. latu (43.3% no tiem bija 5 gadu obligācijas). Valdības parāds janvāra beigās sasniedza 632.7 milj. latu.

	2000	2001
	XII	I
Rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indeksa pārmaiņas (salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)	2.3	*
Patēriņa cenu indeksa pārmaiņas		
Mēneša (%)	0.3	0.6
Gada (%)	1.8	1.3
Patēriņa cenu gada pamatinflācija (%)	0.3	0.1
Reģistrēto bezdarbnieku skaits perioda beigās	93 283	93 936
Bezdarba līmenis (% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita)	7.8	7.9
Valsts pamatbudžeta fiskālā bilance (milj. latu)	-120.8	1.0
Ārējā tirdzniecība (milj. latu)		
Eksports	97.7	*
Imports	185.5	*
Bilance	-87.8	*

MAKROEKONOMISKIE RĀDĪTĀJI

* Datu vēl nav.

Avots: LR Centrālās statistikas pārvaldes dati.

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI
(perioda beigās; milj. latu)
(perioda beigās; milj. ASV dolāru)*

	2000	2001
	XII	I
Banku sistēma		
M2X	1 275.9	1 258.3
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs)	427.7	414.1
Iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumi	848.2	844.2
Pieprasījuma noguldījumi	508.0	496.2
Termiņnoguldījumi	340.2	348.0
M2D	877.9	847.7
Tīrie ārējie aktīvi	536.9	546.1
Tīrie iekšējie aktīvi	739.0	712.2
Kredīti iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām	904.2	929.9
Īstermiņa kredīti	207.3	214.8
Ilgtermiņa kredīti	696.9	715.1
Kredīts valdībai (neto)	153.1	101.6
Latvijas Banka		
M0 ¹	566.7	524.3
Skaidrā nauda apgrozībā	482.3	466.2
Noguldījumi Latvijas Bankā latos	81.4	57.9
Noguldījumi Latvijas Bankā ārvalstu valūtā	3.0	0.2
Tīrie ārējie aktīvi	540.5	526.0
Tīrie iekšējie aktīvi	26.2	-1.7
Kredīti	70.1	48.4
Bankām	42.5	56.4
Valdībai (neto)	27.5	-8.0
Pārējie aktīvi (neto)	-43.9	-50.1
Ārējās rezerves*	919.29	878.29
Zelts	68.38	65.55
Speciālās aizņēmuma tiesības	0.01	0.64
Rezerves pozīcija Starptautiskajā Valūtas fondā	0.07	0.07
Ārvalstu konvertējamās valūtas	850.83	812.03

¹ Sākot ar 2001. gada janvāri, naudas bāzē netiek iekļauti termiņnoguldījumi Latvijas Bankā.

**PROCENTU LIKMES UN LATVIJAS
BANKAS NOTEIKTIE ĀRVALSTU
VALŪTU KURSI**

	2000	2001
	XII	I
Latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme	3.3	4.8
Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu procentu likmes		
Īstermiņa kredīti (izsniegti latos)	11.8	13.0
Īstermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	12.1	11.8
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti latos)	9.8	9.9
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	10.4	10.2
No iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām piesaistīto noguldījumu procentu likmes		
Pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	0.8	0.8
Pieprasījuma noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	0.8	0.7
Īstermiņa noguldījumi (veikti latos)	4.2	4.3
Īstermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	5.9	5.3
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti latos)	7.0	7.2
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	6.5	6.5
Latvijas Bankas refinansēšanas likme (perioda beigās; %)	3.5	3.5
Ārvalstu valūtu kursi (perioda beigās)		
Ls pret USD	0.6130	0.6190
Ls pret DEM	0.2915	0.2904
Ls pret GBP	0.9170	0.9030
Ls pret FRF	0.0869	0.0866
Ls pret 100 JPY	0.5360	0.5310
Ls pret EUR	0.5700	0.5679

Janvārī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu kravu apgrozība Latvijas ostās palielinājās par 3.6%. Pa dzelzceļu pārvadāto kravu apjoms pieauga par 8.2%, joprojām visstraujāk augot tranzītpārvadājumu apjomam (par 16.5%).

Ražotāju cenu indekss rūpniecībā salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi palielinājās par 0.2% un salīdzinājumā ar 2000. gada janvāri – par 0.5%.

Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde apkopojusi datus par rūpniecības un tirdzniecības attīstību 2000. gada decembrī. Salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indekss palielinājās par 2.3%, produkcijas izlaidei būtiski pieaugot apstrādes rūpniecībā un ieguves rūpniecībā un karjeru izstrādē (attiecīgi par 5.8% un 18.0%), bet samazinoties elektroenerģijā, gāzes un ūdens apgādē (par 8.8%). Mazumtirdzniecības apgrozījums palielinājās par 10.0%.

	2000	2001
	XII	I
Banku rezerves	135.1	109.7
Nacionālā valūta banku kasēs	54.7	52.1
Noguldījumi Latvijas Bankā	80.5	57.5
Ārzemju aktīvi	1 445.1	1 528.3
Ārvalstu valūta banku kasēs	35.3	30.0
Prasības pret ārvalstu bankām	852.8	956.5
Prasības pret ārvalstu nebankām	388.6	387.7
Pārējie aktīvi	168.5	154.1
Prasības pret centrālo valdību (neto)	128.2	117.0
Prasības pret pašvaldībām (neto)	-2.7	-7.4
Prasības pret valsts uzņēmumiem	52.5	56.5
Prasības pret privātuzņēmumiem	701.7	720.4
Prasības pret privātpersonām	159.7	162.7
Neklasificētie aktīvi	192.6	198.9
Pamatlīdzekļi	107.7	107.9
Nauda ceļā	4.2	5.0
Pārējie aktīvi	38.4	38.6
Prasības pret iekšzemes kredītiestādēm (t.sk. ieguldījumi)	42.4	47.4
AKTĪVI PAVISAM	2 812.3	2 886.1
Pieprasījuma noguldījumi	317.5	298.7
Valsts uzņēmumu	50.2	44.0
Privātuzņēmumu	144.7	138.2
Privātpersonu	122.5	116.6
Termiņnoguldījumi	132.8	135.0
Valsts uzņēmumu	20.1	17.6
Privātuzņēmumu	40.9	41.2
Privātpersonu	71.8	76.1
Rezidentu noguldījumi ārvalstu valūtā	398.0	410.6
Valsts uzņēmumu	14.4	20.2
Privātuzņēmumu	167.3	168.5
Privātpersonu	216.2	221.9
Tranzītfondi	22.5	22.4
Ārzemju pasīvi	1 448.8	1 508.3
Saistības pret ārvalstu bankām	273.3	257.6
Saistības pret ārvalstu nebankām	967.8	1 044.9
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	207.6	205.7
Saistības pret Latvijas Banku	42.5	56.4
Parāda vērtspapīri	10.4	10.5
Kapitāls un rezerves	228.2	234.8
Rezidentu	69.4	75.9
Nerezidentu	158.8	158.9
Uzkrājumi parādiem un saistībām	59.2	55.2
Neklasificētie pasīvi	152.5	154.2
Nauda ceļā	65.6	65.7
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	51.0	49.5
Saistības pret iekšzemes kredītiestādēm	35.8	39.0
PASĪVI PAVISAM	2 812.3	2 886.1

KREDĪTIESTĀŽU KOPSAVILKUMA BILANCE

(perioda beigās; milj. latu)

© Latvijas Banka, 2001

Pārpublicējot obligāta avota norāde.
Reģistrācijas apliecība Nr. 1718

Latvijas Banka
K. Valdemāra ielā 2a, Rīgā, LV-1050
Tālrunis: 702 2300 Fakss: 702 2420
<http://www.bank.lv>

Latvijas banku sistēmas un Latvijas Bankas monetāro rādītāju, kā arī starptautisko rezervju raksturojumu publicēšanas datumi atrodami Starptautiskā Valūtas fonda Datu izplatīšanas standartu biļetena padomes interneta lapā (<http://dsbb.imf.org>). Šie dati visagrāk tiek publicēti Latvijas Bankas interneta lapā (http://www.bank.lv/FinancialData/Latvian/index_LB.html).